

EXPUNERE DE MOTIVE

Prezentul proiect de Lege privind regimul manualelor școlare în învățământul preuniversitar se impune având în vedere că nici actuala Lege a învățământului nr. 84/ 1995, nici viitoarea Lege a Educației nu reglementează acest domeniu. În ambele legi, problematica manualelor este tratată în sens general fără nicio încercare de reglementare a punctelor slabe apărute în acest segment al învățământului preuniversitar după implementarea începând cu anul 1998 a principiului manualelor alternative.

Manualele școlare, cât și auxiliarele sunt instrumente de bază utilizate în cadrul demersului didactic atât de elevi cât și de profesori. În acest moment, calitatea acestora suferă de pe urma unei legislației în domeniu evazive, care permite, printre altele:

- a. lipsa de previzibilitate în demersurile Ministerului Educației, privind aprobarea și achiziționarea manualelor școlare;
- b. acordarea unui timp mult prea redus alocat pregătirii unui manual;
- c. primordialitatea criteriului „preț” în procesul de evaluare fapt care a grevat asupra calității manualelor aflate în prezent în uz;
- d. neclarități privind drepturile de autor, în cazul exemplificării prin citate, în cadrul temelor abordate cuprinse în manuale.

Pentru realizarea unui manual de bună calitate este nevoie de cel puțin un an, cu posibilitatea de a aduce îmbunătățiri ulterioare pe baza feed-back-ului obținut de la utilizatori. Practica actuală nu permite acest lucru, iar timpul alocat pregătirii manualelor este excesiv de scurt, de regulă 3-4 luni în perioada ce include și sărbătorile de iarnă.

Astfel, ultima licitație (și implicit avizare) de manuale s-a organizat la data de 1 februarie 2006. Anunțul referitor la această licitație datează din 6 octombrie 2005, fiind publicat în M.O., partea a VI-a, nr. 199. În noiembrie 2008, s-a anunțat o licitație pentru anumite manuale de clasa a VII-a și a VIII-a, care urma să aibă loc în aprilie 2009, dar care s-a anulat în martie 2009.

Mecanismul de aprobare a manualelor conduce la prețuri foarte reduse, uneori chiar de dumping. De exemplu: un manual de limba și literatura română având 128 de pagini color, a fost aprobat în 2005 la prețul de 1,84 lei. Editurile fiind obligate să obțină prețuri de producție cât mai reduse, în mod obligatoriu sunt constrânse să facă rabat la calitate.

Obligate fiind de cheltuielile cât mai reduse, editurile sunt tentate să introducă în manuale (în primul rând cele de literatură) texte cât mai ieftine, ignorând adesea cele care implică plata unor drepturi de autor mai consistente, dar care ar fi mai indicate din punct de vedere didactic.

Legea nr. 8/1996, privind drepturile de autor, prin art. 33 permite utilizarea unor „scurte extrase din opere”, dar nu este definită clar noțiunea de „scurt extras”, ceea ce duce la situații conflictuale cu unii autori, sau moștenitori ai acestora.

Proiectul de lege vine în sprijinul elevului și profesorului propunând reglementari clare în domeniu. Astfel, se prevede:

- asigurarea manualelor școlare și a auxiliarelor școlare gratuite pentru toți elevii din învățământul obligatoriu și pentru elevii din învățământul postobligatoriu ai căror părinți au venitul lunar, pe membru de familie, cel mult egal cu salariul minim brut pe economie;

- oferirea unui pachet complet manuale/ auxiliare școlare, așa cum s-a recomandat și prin proiectul de reformă al Băncii mondiale din 1999-2000. Prin separarea manualelor de auxiliare, a fost posibil ca manualele să fie licitate la preț de dumping de edituri (10-20.000 lei vechi). Pierderile au fost acoperite din vânzarea auxiliarelor curriculare care costă de 4-5 ori cât prețul de achiziție a manualelor. Dacă licitația este la pachet se evită prețurile de dumping și alte afaceri. Interesul mediului școlar este de a se asigura un mediu concurențial corect și nu viciat ca în prezent.
- elaborarea manualului și auxiliarelor școlare în forma imprimată și electronică
- stabilirea unor criterii generale care sunt eliminatorii și a unor criterii de calitate în elaborarea și evaluarea științifică a proiectelor de manuale școlare, urmând ca toate aceste criterii să se dezvolte în normele de aplicare.

La licitațiile de manuale organizate până în 2006, s-a constatat faptul că criteriile difereau de la o licitație la alta punând sub semnul întrebării corectitudinea procesului de evaluare.

- introducerea evaluării electronice, fiind o măsură în lupta împotriva combaterii corupției în acest proces atât de important al selecției manualelor;
- fixarea unor repere clare privind achiziția manualelor, în prezent existând o contradicție între reglementările privind achizițiile publice și principiul manualelor alternative;
- clarificarea aspectelor legate de textele de autori incluse în manuale.

Sunt doar câteva dintre prevederile cuprinse în proiectul de lege care consider că va ajuta la reglementarea unui domeniu extrem de important în procesul educațional.

Inițiator :

Adriana Săftoiu
Deputat PNL

